

Dvorská reprezentace a mecenát za vlády posledních Přemyslovců

recenze knihy

Knížata a králové z dynastie Přemyslovců vládli českým zemím více než čtyři století. Na pomyslné politické mapě dokázali prosadit mocensky stále významnější státní útvar a během dlouhého období jejich vlády doznala krajina i lidská sídla výrazné proměny - lesy pozvolna nahrazovala obdělávaná půda, dřevěná hradiště obehnaná palisádovým opevněním byla přestavována na kamenné hrady a pověřeni lokátoři vyměřovali plochy pro stavbu vesnic a měst. Mecenášstvím Přemyslovců a příslušníků šlechty či církve vznikala umělecká díla, z nichž některá se dochovala do současnosti. O dvorské reprezentaci a mecenátu v období vlády posledních Přemyslovců pojednává nyní vydaná publikace Kristýny Salomon a Tomáše Somera.

Vzhledem k důkladnému stavu poznání se autoři soustředili pouze na určité oblasti daného tématu, kterými jsou - fenomén rytířských románů, kodex rytíře a z něho často vyplývajícího násilí, v opaku dvorská láska jako sociální konstrukt a zároveň inspirace pro panovníka i příslušníky středověké aristokracie ovlivňující vznik konkrétních forem reprezentace a mecenátu. V pěti kapitolách nechávají čtenáře nahlédnout do prostředí královského dvora i myšlenkového světa posledních Přemyslovců a rodů pánů z Rýzmburka, Lichtenburka a Šternberka. Informativně hodnotný text více tvoří ikonografický rozbor zdrojů inspirace středověkých donátorů než dochovaných reálií jejich mecenátu. Je doplněn kvalitními fotografiemi dobových pečetí, rukopisů (Codex Manesse) a památkových objektů – např. hrady Osek (Rýzmburk), Lipnice, Lichnice, kláštery Koruna u Třebařova, Osek u Duchcova. V dějinné souvislosti však chybí jakákoliv zmínka o významné fundaci krále Přemysla Otakara II., kterou byl založen klášter ve Zlaté Koruně.

Ve značném množství textových údajů se nepřesnosti téměř nevyskytují, pouze v pasáži věnované heraldice je uvedeno, že příslušníci veškerých linií rozrodu Ronovců (Berkové z Dubé, páni z Lichtenburka, z Lipé, z Ronova) byli

nositeli erbu ve zlatém poli dvou zkřížených černých ostrvů o šesti sucích, ale linie Míčánů z Klinštejna (téhož rodového původu) užívala erb ve zlatém poli dvou zkřížených černých ostrvů o pěti sucích.

Kniha *Dvorská reprezentace a mecenát za vlády posledních Přemyslovců* výrazně přispívá k doplnění znalostí o časech, které o několik desetiletí předcházely panování Otce vlasti - císaře a krále Karla IV., neboť její autoři dokázali přesvědčivě vyvrátit tvrzení o době Lucemburků jako o jediném kulturním vrcholu v období středověku.

Kristýna Salomon, Tomáš Somer: Dvorská reprezentace a mecenát za vlády posledních Přemyslovců, ISBN: 978-80-88030-73-7, 164 str., Bohumír Němec – VEDUTA – nakladatelství a vydavatelství, České Budějovice, 1. vyd. v roce 2023.

Autor textu: Stanislav Vaněk